

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL
B.A. Programme 2nd Semester Examination, 2019

DSC2-SANSKRIT (202)

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 60

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.*

Unit-I

1. Answer any **one** of the following questions: 12×1 = 12
 - (a) Describe after रघुवंश Canto-I, the character of the king दिलीप .
 - (b) Determine the value of the रघुवंश as a महाकाव्य .

2. Explain any **one** of the following: 6×1 = 6
 - (a) मन्दः कवियशः प्रार्थी गमिष्याम्युपहास्यताम्।
प्रांशुलभ्ये फले लोभादुद्धाहुरिव वामनः ॥
 - (b) ज्ञाने मौनं क्षमा शक्तौ त्यागे श्लाघाविपर्ययः।
गुणा गुणानुबन्धित्वात्तस्य सप्रसवा इव ॥

3. Translate into English or Bengali any **two** of the following: 3×2 = 6
 - (a) क्व सूर्यप्रभवो वंशः क्व चाल्पविषया मतिः।
तितीर्षुर्दुस्तरं मोहादुद्धुपेनास्मि सागरम् ॥
 - (b) तं सन्तः श्रोतुमर्हन्ति सदसद्व्यक्तिहेतवः।
हेमनः संलक्ष्यते ह्यग्नौ विशुद्धिः श्यामिकापि वा ॥
 - (c) आकारसदृशप्रज्ञः प्रज्ञया सदृशागमः।
आगमैः सदृशारम्भ आरम्भसदृशोदयः ॥

4. Answer any **six** questions: 1×6 = 6
 - (a) What is the origin of रघुवंशम् ?
 - (b) Who has cursed दिलीप and why?
 - (c) Who was अरुन्धती ?
 - (d) Write the name of two commentators of रघुवंश.
 - (e) "वृद्धत्वं जरसा विना"— Why did the speaker say this?
 - (f) Who was सुदक्षिणा ?
 - (g) Write the name of 1st Canto of रघुवंश.
 - (h) "स्वाहयेव हविर्भुजम्"— who is हविर्भुक् ?

Unit-II

5. Answer any *one* of the following questions: 12×1 = 12
- (a) Discuss the Poetic value of the नीतिशतक.
(b) Write a detail note on 'विद्वत्पद्धति' as described in नीतिशतक .
6. Explain any *one* of the following: 6×1 = 6
- (a) अज्ञः सुखमाराध्यः सुखतरमाराध्यते विशेषज्ञः।
ज्ञानलवदुर्विदग्धं ब्रह्मापि नरं न रञ्जयति ॥
(b) स्वायत्तमेकान्तहितं विधात्रा विनिर्मितं छादनमज्ञतायाः।
विशेषतः सर्वविदां समाजे विभूषणं मौनमपण्डितानाम् ॥
7. Translate into English or Bengali any *two* of the following: 3×2 = 6
- (a) लभेत सिकतासु तैलमपि यत्नतः पीडयन्
पिवेच्च मृगतृष्णिकासु सलिलं पिपासार्दितः।
कदाचिदपि पर्यहञ्छशविषाणमासादयेत्
न तु प्रतिनिविष्टमूर्खजनचित्तमाराधयेत् ॥
(b) शिरः शार्वं स्वर्गात् पशुपतिशिरसस्तः क्षितिधरं
महीध्रादुत्तुङ्गादवनिमवनेश्चापि जलधिम्।
अधोऽधो गङ्गेयं पदमुपगता स्तोकमथवा
विवेकभ्रष्टानां भवति विनिपातः शतमुखः ॥
(c) येषां न विद्या न तपो न दानं
ज्ञानं न शीलं न गुणो न धर्मः।
ते मर्त्यलोके भुवि भारभूता
मनुष्यरूपेण मृगाश्चरन्ति ॥
8. Answer any *six* of the following questions: 1×6 = 6
- (a) What is meant by व्याल ?
(b) Who are like friends for travelling abroad?
(c) Who is अल्पज्ञः?
(d) "ब्रह्मापि नरं न रञ्जयति"— Who is referred to here by 'नरं' ?
(e) Who is the author of नीतिशतक ?
(f) "शक्यो वारयितुं जलेन हुतभुक्"— What is the meaning of the word हुतभुक् ?
(g) "दिक्कालाद्यनवच्छिन्नानन्तचिन्मत्रमूर्त्ये"— What is the nature of ब्रह्मन् here?
(h) "जीर्णमङ्गे सुभाषितम्"— What is the cause of shortness of सुभाषितम् ?